SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 164. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 27, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го СЕРПНЯ 1992. Ч. 164. РІК XCIX.

ЗНЯЛИ АНАТЕМУ З ГЕТЬМАНА І. МАЗЕПИ

Київ. — Віталій Портников, кореспондент російської газети „Ізвєстія", інформуючи читачів про відзначення в столиці України першої річниці проголошення незалежности 24-го серпня, говорить і про те, що у своїй довшій політичній промові Президент України Леонід Кравчук поставив поруч Богдана Хмельницького і Тараса Шевченка також гетьмана Івана Мазепу, виділивши його заслуги для батьківщини, підкреслюючи, що він був взірцем патріота-самостійника, на ділах якого повинні взоруватись теперішні покоління. Українська Автокефальна Православна Церква — Київський Патріярхат, у присутності заступника голови Верховної Ради України Володимира Гриніва, президента Секретаріяту Конгресу Вільних українців (СКВУ) Юрія Шимка і представника Президента в Києві Івана Салія, відбула святочну церемонію під час якої було знято з св. п. гетьмана І. Мазепи накладену на нього російськими царськими імперіялістами анатему понад 200 літ тому.

У своїй промові на форумі Л. Кравчук ще й ще раз закликав усіх до єдности, бо якими б ідеалами не руководились поодинокі лідери, та чи інша політична партія, якщо їхня ідея загрожує незалежності України, не може бути для таких ні оправдання, ні прощення.

„Сьогодні єдиним нашим критерієм, — заявив Президент Кравчук, — є оборона наших пріоритетів, тобто розбудови і закріплення незалежної держави. Властиво ідея державности повинна об'єднувати нас усіх". Він просив не повторяти помилок минулого, особливо помилок з-перед 70-их років, коли „ми мали усі шанси здобути незалежну державу, але з причини протиріч, роз'єднання, суперечок, поборювання один одного, Українська Народна Республіка потерпіла крах, а нарід знову попав під контролю метрополії. Ми не маємо права іти й тепер тим самим шляхом".

Заторкуючи економічні реформи, Президент України підкреслив, що зупинятися тепер на шляху ро ринку, тобто до ринкової системи, ми не можемо. Він обіцяв в найближчому майбутньому приватизацію, демонополізацію, перебудову Уряду і переведення демократичних реформ.

Зупиняючись на внутрішній політиці України, Л. Кравчук заявив, що „ми сказали цілому світові, що хочемо бути без'ядерною державою, але ми готові обороняти свої кордони, і кордони ці ми будемо визначувати, а не визначуватимуть їх нам сусідні країни". Він кількакратно повторив, що в Україні ніколи не буде расових проблем, навіть з російською меншістю.

Наголошування права російської меншости, яке, мовляв, вже має забезпечені свої права на різних рівнях, викликало серед великої авдиторії незадоволення, бо ці права були російським забезпечені коштом українців, тобто автохтонного населення.

Після виступу інших, між ними президента УНР в екзилі Миколи Плав'юка і президента СКВУ Ю. Шимка, письменник Іван Драч прочитав маніфест підписаний ним, Вячеславом Чорноволом (тобто Рухом) та лідерами Конгресу Національ-Демократичних Сил, між ними Михайлом Горинем і Дмитром Павличком, у якому вони домагаються негайно вводити в дію не тільки економічні реформи, але також на ділі закріплювати демократичну державність України. Цей документ має об'єднуючу силу і Уряд, хоче чи ні, мусить рахуватися з волею великої більшости українського народу, бо, як заявили деякі промовці, „дотеперішніми темпами ми можемо хіба втратити те, що вже було здобуте дотепер".

В. ЧОРНОВІЛ КРИТИКУЄ УРЯД УКРАЇНИ

Київ, (УНІАР). — Тут 19-го серпня у приміщенні Секретаря Руху відбулася пресова конференція співголови Руху Вячеслава Чорновола.

У вступному слові В. Чорновіл сказав, що на його думку святкування 24-го серпня, коли комуністична більшість заради самозбереження проголосувала за незалежність України, є недорečним. Доречнішим було б відзначення 1-го грудня, річниці референдуму. „Сьогодні ми не бачимо незалежної демократичної України, зі своїми кордонами, армією, економічною безпекою, зі своїми грішми, — сказав співголова Руху. — Маємо ту саму номенклатуру, авторитаризм". Він підкреслив, що підтримка закону про представників Президента була великою помилкою демократів.

Торкаючися теми резигнації Уряду Фокіна, В. Чорновіл зауважив, що беручи до уваги теперішній склад ВР, не можна розраховувати на кращий Кабінет Міністрів, тому слід домагатися розпущення самої ВР. Відповідаючи на запитання

(Закінчення на стор. 3)

На Союзівці звучатиме клясична музика

М. Шопша

Г. Колесса

Союзівка. — Тут у суботу, 29-го серпня, о год. 8:30 вечора розпочнеться концерт клясичної музики. Виконавці — київський співак Микола Шопша, бас, та віолістка Галина Колесса; партія фортепіяно — Аделіна Кривошеїна. Програма включатиме твори різних стилів та епох із скарбниці західноевропейської та української музики.

Відвідувачі концертів вже не раз мали нагоду чути гру Г. Колесси та А. Кривошеїної, але небагатьом прийшлося слухати співу М. Шопші, бо мистець прибув до ЗСА зовсім недавно. Провідний соліст Київської опери М. Шопша першим в незалежній Україні отримав звання Народного Артиста України, яке надав йому Президент Леонід Кравчук. Після закінчення Київської консерваторії в клясі М. Кондратюка мистець став солістом Київської опери, де протягом кільканадцяти років співає ведучі партії. Лавреат міжнародних конкурсів, М. Шопша концертував по багатьох країнах Східної та Західної Европи, Південної та Північної Америки.

Віолістка Г. Колесса — градуантка Московської консерваторії та Джуллиярдської музичної школи в Ню Йорку. Концертувала по Україні та інших республіках колишнього СССР, виступаючи з сольовими концертами та в складах камерних ансамблів; протягом кількох років була концертмайстром оркестри Московської консерваторії. Американський сольо-дебют Г. Колесси відбувся в залі Джуллиярд в Ню Йорку; віолістка брала участь в концертах в Лінкольн Центрі в Ню Йорку, виступала з симфонічною оркестрою Ютики, Н. Й., її сольові концерти також відбулися і в інших стейтах ЗСА. Тепер Г. Колесса навчається в школі Джуллиярд у видатного віоліста Пола Нюбауера.

Творча біографія Аделіни Кривошеїної теж багата. В її творчому доробку — сольове виконавство, участь в численних камерних ансамблях; мисткиня відома як високомистецький акомпаньятор. Приїхавши до Америки кілька років тому, піяністка відразу включилася в концертову діяльність, виступаючи в багатьох містах ЗСА з українськими та американськими виконавцями.

Програма концерту на Союзівці складатиметься з творів малої форми, серед яких — композиції Брамса, Россіні, Шумана, Верді, Лисенка, Стеценка, Гулака-Артемовського, Скорика, Глієра та інших. Концерт завершиться виконанням твору „Пробудження" французького композитора Габрієля Форе у виконанні тріо — М. Шопші, Г. Колесси та А. Кривошеїної.

Грузія готується до війни з кавказькими народами

Тбілісі. — В неділю, 23-го серпня, Грузія оголосила про часткову мобілізацію у відповідь на рішення Конфедерації народів Північного Кавказу післати озброєних добровольців в Абхазію. Того ж дня Державна рада Грузії, яку очолює Едуард Шеварднадзе, зміцнила безпеку на стратегічних об'єктах республіки. Спостерігачі відзначають, що рішення про часткову мобілізацію лише закріплює „де юре" дії грузинського уряду десятиденної давности, коли в Сухумі, столицю Абхазії, було введено 3,000 національних гвардійців Грузії і приведено в бойову готовість всі формування грузинської армії на території колишньої Абхазької автономної республіки.

Е. Шеварднадзе не виключив можливости запровадження комендантської години в Тбілісі й інших великих містах Грузії. Тенгіз Сігуа, який тепер виконує обов'язки прем'єр-міністра Грузії, підкреслив, що його країна, населення якої не доходить до 5 міл осіб, спроможеться змобілізувати мільйонову армію.

Абхазька криза, як її трактує Державна рада Грузії, пов'язана з підривною діяльністю колишнього президента Звіяда Гамзахурдії, який тепер перебуває в Грозному. Парлямент Абхазії, проголосивши в липні цього року відокремлення від Грузії і приєднання до Росії, вважає, що грузини просто не хочуть втратити цей багатий приморський край.

Відновилися переговори в питаннях Близького Сходу

Вашінгтон. — В понеділок, 24-го серпня, тут розпочалася чергова, шоста рунда мирних переговорів між Ізраїлем і арабськими державами. В загальному вони тривають уже 10 місяців, їх мета — врегулювати близькосхідній конфлікт, замирити Ізраїль з сусідами.

В понеділок відбулася окрема зустріч між представниками Ізраїля і Сирії. Інтереси жидівської держави на цих переговорах репрезентує група дипломатів на чолі з Ітамаром Рабіновічем, сирійську групу очолює Мувафік аль-Алляф.

Переговори, як і раніше, відбуваються в приміщенні Державного департаменту ЗСА. Спостерігачі відзначають, що нова зустріч несе з собою більш певну надію на нормалізацію близькосхідньої ситуації, що пов'язується з приходом до влади в Ізраїлі уряду Їцака Рабіна.

Вже на самому початку зустрічі сирійський представник повторив претенсії своєї країни до Ізраїля — вимогу, щоб жиди пішли з Голянських пагорбів, захоплених ними під час Шестиденної війни 1967 року. Як відомо, Ізраїль контролює цю територію, щоб не дати використати її мусульманським терористом для нападу на мирні жидівські поселення, що багато разів траплялося до Шестиденної війни.

Ізраїль покищо не відповів на вимогу Сирії. І. Рабінович збувся фразою: „Ми сподіваємося бути свідками прогресу на переговорах. В Ізраїлі новий уряд. Ми приїхали сюди з доброю волею, з великими надіями".

Водночас розпочалися переговори між Ізраїлем і представниками Ливану.

Листи не доходять до адресатів

Джерзі Сити, Н. Дж. — Біля одного з поштових відділів Росії на смітнику знайдено пластикові торбинки, у яких виявлено близько 10,000 листів з-за кордону, адресованих в різні міста і країни колишньої совєтської імперії. Майже 90 відсотків листів розірвані.

Представники відділу міжнародного поштового зв'язку на запитання кореспондентів відповіли, що це давно стало звичним. Мішки з міжнародною летунською поштою викрадають робітники летовищ та працівники поштових відділів. У листах вони вишукують валюту, бо родини за кордоном часто вкладають у листи гроші. Якщо в лютому цього року пропало 246 мішків з листами, то в березні вже — 400, а в квітні — 600.

Працівники вантажної поштової служби категорично заперечують свою причетність до злочинів, однак сотні тисяч листів з усіх країн земної кулі щодня потрапляють на смітники.

НІМЕЦЬКІ НЕО-НАЦИСТИ АКТИВНО ВИСТУПИЛИ ПРОТИ ЕМІҐРАНТІВ

Росток, Німеччина. — Агентство Ассошіейтед Пресс й інші засоби масової інформації повідомляють, що молоді німецькі нео-нацисти, ненависники інших національностевих груп, активно виступили проти емігрантів, які в більшості прибули до Німеччини недавно з країн Східної Европи, Азії та інших континентів, а зокрема з Югославії.

Портове місто Росток над Балтійським морем стало першою жертвою неонацистів, які в останньому часі стали дуже активними завдяки підсиленню прихильників цієї партії зі східньої частини Німеччини, яка, як відомо, була недавно з'єднана зі західньою, але цим фактом, як тепер виявляється, не всі, головно молоді німці, були задоволені.

Три дні в цьому місті відбувалися зудари молодих нео-нацистів з поліцією, але перед тим вони зуміли підпалити готель у якому уряд примістив тимчасом емігрантів зі Сходу. Тільки на третьому дні, коли до Ростоку прибуло додаткових 800 поліціянтів, озброєних машиновими крісами, сльозоточивим газом та іншими приладдями потрібними для боротьби з хуліганами, демонстрантами і, також, з нео-нацистами. Операція здавлення бунту, який проявляється у підпалюванні будинків, автомобілів тощо, очолив сам міністер внутрішніх справ Німеччини Рудольф Зейтерс.

Згідно з інформаціями поліції, ніхто не постраждав поважно з емігрантів. Навпаки кільканадцять бунтівників й ненависників „авслєндерів" були поранені в боротьбі з поліцією і їх треба було примістити у шпиталях. Понад 200 бунтівників-нацистів поліція тимчасом арештувала і передала їхні протоколи на руки генерального прокуратора.

Уряд канцлера Гельмута Коля опублікував спеціяльне звернення до народу у якому говориться, що Німеччина була і залишеться країною приязною для емігрантів, які шукають захисту чи політичного азилю. Керівник канцелярії Коля, Гельмут Шефер підкреслив, що сутички в Ростоку можуть стати причиною заборони діяльности нео-нацистівської партії і майбутню таку діяльність суди кваліфікуватимуть як бунт проти політики уряду.

Очевидно, що ситуація в Ростоку залишається напруженою з причини великого напливу емігрантів до Німеччини. Тільки поліції вдалося притишити нео-нацистів, як до Ростока прибула велика група циган, які також шукають захисту. Спостерігачі не виключають нових зударів і виступів проти емігрантів, цим разом з підтримкою населення міста.

В місті Росток перебуває понад 500,000 емігрантів в більшості з країн так званого Третього світу і Східної Европи. Жодна інша европейська країна не прийняла навіть половини тієї кількости емігрантів, — заявляють німецькі противники такої неконтрольованої еміграційної політики. З другої сторони урядові чинники заявляють, що прояви ненависти до чужинців в теперішній ситуації „шкідливі для нашої країни", — говориться в офіційних повідомленнях.

СВЯТО В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Громадський Комітет при місцевому Українському Народному Домі влаштовує відзначення першої річниці проголошення незалежности України, яке відбудеться у неділю, 30-го серпня, о год. 3-ій по полудні в УНДомі, Фліт вулиця. В імпрезі братимуть участь представники Постійної Місії України до ООН. В мистецькій частині виступить жіночий ансамбль хору „Думка" під керівництвом Михайла Лева.

Студенти з України вивчають англійську мову

Група студентів і учительок з України в Сієна коледжі: перший ряд згори (зліва): А. Демчук (Львів), О. Цегельник (Запоріжжя), В. Бастрига (Запоріжжя), Я. Старумов (Харків), Н. Юрченко (Донецьке), О. Ґодун (Київ); середній ряд (зліва): А. Савченко (Одеса), Л. Пасінник (Харків), Ю. Муремцева (Харків), М. Джус (Львів), М. Мельник (Запоріжжя); сидять: Р. Шиян (Запоріжжя), О. Шопша (Київ); бракує Н. Вальчик зі Львова.

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Ще минулого року ми писали про смілий задум енергійних українок з північної частини стейту Ню Йорку спровадити тут на інтенсивні курси навчання англійської мови студентів з України.

І ось цей задум здійснився в липні цього року. До Сієна коледжу в стейті Ню Йорку, де професором є Лідія Тарнавська, завдяки її помочі та активности української громади згуртованої в організації Американці за Демократичну Україну, яка зібрала на ту ціль 32,000 дол., приїхало 10 студентів університетів в Україні і троє вчителів.

Про цілу цю так корисну акцію розповідає нам проф. Л. Тарнавська телефонічно, бо час не дозволяє її приїхати з учнями до нашої редакції. Вона саме закінчила з ними тритижневий курс і є в дорозі, щоб показати гостям Америку перед їхнім від'їздом домів. Від неї довідуємося, що цей курс має три різні фази, перших з яких студенти саме покінчили. Навчання було дуже інтенсивне, кожного дня від 9-ої

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ТАДЕУШ МАЗОВЕЦЬКИЙ, колишній польський прем'єр, який тепер очолює комісію ООН, створену для докладного ознайомлення зі становищем боснійських в'язнів у сербських таборах, повідомив, що власті табору поблизу міста Бан-Люк відмовилися впустити його на територію табору. У той самий час Бонн висловив протест з приводу інциденту з двома німецькими журналістами в Сербії. Вони збирали інформації про порушення економічного амбарго ООН, запровадженого проти Югославії. Поліція вислала з Сербії репортера Кристофера Фредера, а його колегу Германа Вольберга заарештувала.

В ПОНЕДІЛОК, 24-ГО СЕРПНЯ, в столиці Афганістану закрилися амбасади Франції, Італії і Болгарії. Дипломати залишили Кабуль, що перебуває під безперервним обстрілом бойовиків Ісламської партії Афганістану. Ці амбасади вже вдруге припиняють свою діяльність у Кабулі. Перший раз це сталося в лютому 1989 року, за декілька тижнів до виведення з території Афганістану совєтських окупаційних військ.

В ПОНЕДІЛОК, 24-ГО СЕРПНЯ, в центрі Душанбе серед білого дня терористи застрілили генерального прокурора Таджикистану Нурулла Гувайдулаєва. Ніхто тут не сумнівається, що це політичне вбивство, оскільки Гувайдулаєв особисто вів кримінальну справу колишнього посадника Душанбе, лідера опозиції Максуда Ікрамова, звинуваченого декілька місяців тому в корупції і зловживанні владою, позбавленого депутатської недоторканости і заарештованого просто в залі засідань Верховної ради Таджикистану.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА АМБАСАДА в Києві повідомила пресу, що амбасадор ЗСА в Україні Роман Попадюк та виконуючий обов'язки директора Американської міжнародної спілки здоров'я Джан Смит спільно оголосили початок першого проекту партнерства у галузі охорони здоров'я в нових незалежних державах. Проєкт буде фінансувати Агенція міжнародного розвитку ЗСА на основі сумісної угоди. „Розвиток та підтримка програми співробітництва між лікарнями та обмін досвідом між колегами із ЗСА та Україні є головною ознакою американської урядової програми довготривалої технічної допомоги Україні. Програма передбачає обмін візитами поміж адміністраціями та медичним персоналом лікарень, випрацювання медичних матеріялів для використання українськими партнерами при навчанні персоналу лікарень, створення та відповідне обладнання бібліотеки медичних засобів при партнерських установах в Україні, уточнення необхідного медичного устаткування і постачання та пов'язаних а ними служб підтримки та використання. Визначна роля у розвитку та провадженні в життя програм належатиме міністерству здоров'я України".

ПІВНІЧНА КАЛІФОРНІЯ в околицях Сан Андерс останніми днями є в загрозі від лісових пожеж до тої міри, що місцеві власті видали наказ евакувати мешканців цих околиць. Виглядає, що вогонь, який вже знищив понад 10,000 акрів лісу, загрожує також житловим будинкам приблизно 14,000 осіб. Вже п'ятий день шаліє небезпечна пожежа і досі коло 3,000 осіб були змушені покинути свої доми. Офіційні чинники каліфорнійського Департаменту лісництва заявили, що досі їм вдалося тільки на 25 відсотків стримати пожар.

ДО ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА ЗСА залишилось всього 10 тижнів, тому й не диво, що Джеймс Бейкер, вже у неділю, 23-го серпня, перейняв посаду шефа штабу Білого Дому і негайно приступив до праці. Вже о год. 6:30 вечора він звільнив з посади президентського дорадника Самуела Скіннера, ледве кілька хвилин після повернення Президента до Вашінґтону з післяконвенційних виступів. Прибічники та спостерігачі твердять, що виборча кампанія в цих останніх 72 днях найбільший наголос буде покладати на представлення президента Дж. Буша, як людини, що має вміння і кращу заправу в усіх ділянках. Крім того працюватимуть також над тим, щоби його представити виборцям, як більш ділову та гідну довір'я особистість, як його конкурент губернатор Билл Клінтон.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашинґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Роковини путчу сталіністів

Здається, наче це було ген-ген колись, а минув тільки один рік. 19-го серпня 1991 року здивувала і трохи налякала світ вістка з Москви, що стався державний переворот і до влади прийшли найправіші сталіністи. Вістка була неповна й передчасна: це була щойно спроба, яка тривала всього три дні, скомпромітувала Комуністичну партію СССР і стала безпосереднім поштовхом до розвалу совєтської імперії. Було кілька причин тієї невдачі. Президент Росії Борис Єльцин, який перебував у забарикадованому будинку парляменту, телефонічно переконував членів змови, щоб не робили авантюри, і декого переконав. Дисципліна у совєтській армії впала настільки, що військо московського ґарнізону не квапилося приступом брати парлямент з перспективою людських втрат по обох сторонах. Ціла змова була зорганізована по-партацьки, до тої міри, що президент Буш міг розмовляти телефонічно з Єльцином, бо лінія не була перервана.

Кількасот запеклих комуністів відзначали ті перші роковини окремим мітинґом, на якому оплескували дочку арештованого колишнього голови зліпленого Ґорбачовим парляменту Анатолія Лук'янова. Єлена Лук'янова палко боронить свого батька і всіх членів тієї змови, схвалюючи той путч, як правильну спробу рятувати Совєтський Союз від розвалу, що його нібі підготовила політика Ґорбачова. Єлена Лук'янова, професор права, рішуче заперечує, ніби її батько і всі інші члени того путчу були злочинцями, бо вони, на її думку, діяли правильно, і несправедливо є вже рік „політичними в'язнями".

„Ню Йорк Таймс" з 21-го серпня ц. р. поміщує велику світлину 32-річної Єлени Лук'янової і наче співчуває їй, дивуючися, чому тодішній путч не вдався.

Усіх членів змови заарештовано, деякі воліли скінчити життя самогубством. Вже рік ведеться слідство і не видно йому кінця, бо ніби все ще не пов'язано всіх ниток. Палким противником такої публічної судової розправи є Міхаїл Ґорбачов, бо хоч змовники наклали на нього у Форосі в Криму домашній арешт, проте та судова розправа скомпромітує його, як головного винуватця, бо всі без решти змовники були його особистими приятелями, призначені ним на всі найвищі партійно-державні становища. Але, мабуть, не квапиться робити той суд Борис Єльцин, який має у парляменті сильну опозицію від комуністів і чорносотенців. Вони можуть погоджуватися з арґументом оборони, що змовники були патріотами і мудрішими політиками, ніж Ґорбачов, бо хотіли рятувати Совєтський Союз від його розвалу.

У понад 8-мільйоновій Москві, в усіх колишніх комуністичних країнах, включно з Україною, є люди, які відреклися комунізму, але тужать за часом, коли не потребували думати, журитися, боротися за хліб насущний, бо думала за них і давала їм прожиток — одним мізерний, іншим багатий — партія і марксистська економічна система державної контролі та розподілу.

Але вказівки на історичному годиннику не можна завернути назад. І Єльцин казав правду під час своєї останньої візити у Вашинґтон, що комунізм більше не вернеться. Звеличники комунізму, як і наслідувачі царської чорної сотні, — це анахронізми. Одні і другі можуть ще накоїти лиха, але вони — разом із Ґорбачовим — перейшли до історії. Немудрими були міркування, що було б, якби путч у серпні минулого року у Москві вдався. Медитації на тему „щоби було, якби було" — це неповажна забава і ми нею не займаймося.

ЗГІДНО З ПІДРАХУНКАМИ Департаменту торгівлі, торговельний дефіцит ЗСА зменшився в червні до 6.59 біл. дол. завдяки дуже помітному зростові в експортуванні та імпортуванні товарів. Уряд президента Джорджа Буша з великим задоволенням сприйняв ці вістки, як познаку економічного оновлення. А Барбара Франклін, секретар Департаменту торгівлі, у своїй заяві з цього приводу підкреслила, що в цьому заслуга президента Дж. Буша, бо саме він є тим, який пропагує американське виробництво поза кордонами країни. Одначе демократи почали доказувати, що не так все є, як його представляють республіканці, бо до економічного звороту ще далеко.

О. Т.

ДЕРЖАВНЕ СВЯТО УКРАЇНИ

I

День 24-го серпня 1991 року — це великий день в історії України. Цього дня Верховна Рада України — український парлямент, вибраний у вільних виборах, проголосила Україну самостійною державою. Щоб це не була тільки ухвала Верховної Ради, було вирішено, що цю постанову піддасться на референдум, щоб весь народ висловив свою думку на цю важливу дію. І ось 1-го грудня того ж року народ України переважною більшістю голосів, понад 90 відсотків, прийняв цю постанову як закон й історичне вирішення самостійности України. Тож цей великий день, що його річницю відзначають усі українці і в Україні, і в діяспорі, — це справді велике свято, бо відзначає перші роковини України як держави, що її вже не вдасться приборкати чи поневолити. Роковини української держави вказують на великі успіхи цієї нашої вимріяної і виспіваної поетами, заповідженої нашим Великим Кобзарем, вже у першому році свого існування, хоч і є ще багато до зроблення, щоб ця наша держава стала вповні незалежною і вже з уваги на свою велику територію і багатомільйонне населення — могутньою.

Таке порівняння добре зробити на попередньому досягненні незалежности української держави перед 75 роками. Проголошення Центральною Радою 22-го січня 1918 року Української Народної Республіки „ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу" сталося в інших обставинах. Україна була в боротьбі, вона змушена була зорганізувати українське військо, яке стануло в обороні української незалежности. У першому році існування Української Народної Республіки наша держава мусіла збройно оборонятися від ворогів, які насунули на Україну з усіх сторін, російських большевицьких загонів і армій російських генералів, від румунів, які посягали по Басарабію, від поляків, ба навіть берегтись від французького детанту, який загрожував Україні у порті в Одесі. Не зважаючи на ці великі труднощі, молода держава зуміла упорядкувати свої державні справи, підписала мир у Бересті, де учасником був і представник большевицького уряду Троцький, замінити генеральний секретаріят на дієчу Раду народних міністрів, видати і пустити в обіг свої власні гроші, що вирішували про власну економіку, нав'язати зв'язки з різними державами, в яких устелено посольства. Та найбільшим успіхом Української Народної Республіки був акт злуки українських земель в один день роковин державности України, 22-го січня 1919 року, урочисто проголошений на Софійській площі у Києві, доказуючи, що Україна одна і неподільна створила свою незалежну державу.

Суверенність і самостійність теперішньої України не прийшла у висліді військового зриву, а відбулася без пролиття крови, в наслідок розпаду СССР. Тож виглядає, що історія віддала нам нашу виборювану у великій визвольній війні державу, як присуд, справедливий присуд історії.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Марків

Піяніст М. Сук у Мюзік Мавнтені

У неділю, 9-го серпня, в Мюзік Мавнтені в Конектикат в рамках престижного музичного фестивалю відбувся концерт квартету „Колорадо" з участю піяніста Миколи Сука. У першій частині програми американський ансамбль виконав квартети Моцарта й Мендельсона. Друга частина програми була присвячена фортепіяновому квінтетові, твору композитора-авангардиста з Москви Альфреда Шнітке (річник 1934). Твір постав у 1972—1976 рр., а його виконання в Мюзік Мавнтені було, мабуть, його американською прем'єрою. Визначна роля у виконанні твору припала піяністові Миколі Сукові, який разом зі скрипалем Олегом Крисою, належить до тих мистців, що стараються ознайомити музично зацікавлений світ на Заході з творчістю Шнітке.

Квінтет Шнітке має п'ять частин; він виконується без перерви і триває приблизно тридцять хвилин. Між постанням першої частини і дальшими є відносно велика часова віддаль. Варто згадати, що він має деяке біографічне підложжя — смерть матері композитора. Цей момент знаходить вислів у творі, хоч трохи незвичайний. Вистарчить пригадати, що композитор широко застосовує мікротонові зудари, переважно у струнних інструментах, осягаючи тим незвичні й дивні ефекти.

Партія фортепіяну, яку виконував Сук, вимагає від виконавця великої концентрації на те, щоб втримати лінію наростання чи замирання звуку тої самої ноти. Трапляються у квінтеті дуже гарні мелодії, наприклад, мелодія на тему музичного значення літер прізвища Баха (Б-А-С-Н), яка в процесі фрагментується. Це притягає увагу слухача своєю простотою візерунку і силою вислову.

Микола Сук виявився ідеальним виконавцем твору Шнітке своїм експресивним піянізмом, втримуючи баланс діялогу з квартетом. Вони спільно зробили твір одухотвореним та приємним для слухача. Правда, від слухача, що хоче сприйняти таку делікатну музичну тканину, вимагається неподільної уваги.

Степан Женецький

СУД НАД КОМУНІСТИЧНОЮ ПАРТІЄЮ

II

Багато про ті злочини було відомо зовнішньому світові, але тільки недавно вони стали відомі і всім жителям колишнього СССР, котрі були виховані у великому страху перед партією протягом багатьох років її абсолютного володіння. І чим більше громадян Російської федерації дізнається про ті злочини, тим є менше правдоподібним, що той, хто виявляє симпатію до Комуністичної партії, здобуде народню підтримку.

37 прокомуністичних законодавців доказують, що хоч партія і поповнила деякі злочини в минулому, але це була реформаторська партія, яку заборонив Єльцин. Комуністи відомі з „дару" ошукування самих себе в їхній вірі, що вони є „люблені" серед народу, навіть тоді, коли їхнє захоплювання влади відбувається за допомогою жорстокої сили. Вони навіть можуть вмовити в себе, що Комуністична партія є реформаторською, тобто, що вона вже не є така жорстока, як була колись, але їм не буде легко про це переконати населення Росії.

Адвокат С. Шахрай доказує, що партія не тільки нечесно привласнює (тобто захоплює) державну власність, але також державну владу, видаючи накази мільйонам громадян, зовсім не числячись з тим, чи це згідне з конституційними приписами. Одним словом, партія вкрала державу. Засліплені визнавці сталінізму і наступних режимів ніколи не сумнівалися, що Сталін був леґітимним володарем совєтської імперії. Він не турбувався тим, чи це було леґально, що партійний апарат контролював державну біюрократію, військові об'єднання, тайну поліцію, суди і всі інші державні інституції. Міхаїл Ґорбачов дав цій системі підкладку нібито леґітимности (правовости), проголосивши себе головою держави і уряду, але партія і далі контролювала державою за старою модою до самого кінця, аж ця дивовижна будівля завалилася.

І тут виринає великий і дуже комічний дивогляд, що партія, котра десятиліттями іґнорувала леґітимність, тепер висуває гарні, леґальні пункти, щоб доказати леґальність свого нелеґального існування. Справді, це є одним з найбільших в історії виявів гіпокритії, лицемірства!

І хоч тут виявляється приклад величезної облуди в цій грі молізаторства, але рівночасно тут є і велика гра політичної сили. Всі 13 суддів — це колишні члени партії, в іншому випадку вони не стали б у колишній системі суддями. Якщо вони винесуть рішення, правдоподібно за кілька тижнів, то зроблять це з поглядом на політику, як рівно ж і на правовість. Дехто припускає, що вони можуть відважитися і проголосять заборону Єльцина нелеґальною, що дуже ослабило б його владу і зміцнило б поваґу суду. Але демократизація в Росії вже поступила значно вперед, так що судді не будуть того легковажити, як це робив суд за попередньої системи, беручи до уваги реакцію народу на те, що вони вирішать.

На Заході дехто називає цю подію Нюрнберґським судом Комуністичної партії Совєтського Союзу. Цікаво, що Міхаїл Ґорбачов не прийняв запрошення очолити 37-ох оборонців, викручуючись тим, що він зрезиґнував з головства партії перед тим, як вона була заборонена. Таке рішення людини, котра займала найвище становище в партії, коли вона була при владі, може бути вказівкою, яким буде вислід того суду.

Для українців цей суд над КПСС у Москві виявив неприємний, більше того, принижуючий парадокс-дивовижу: наші українці відіграють у ньому дуже визначну, але при тому й дуже ганебну ролю, взявши до уваги їхню національну підлість. З боку позовників, членів КПСС, виступає наш „землячок", вірний комуніст Володимир Івашко. Він очолює позовників звироднілої КПСС і її злочинів. Це той Івашко, котрий займав найвищий пост Комуністичної партії України (КПУ). Він мав можливість після розвалу СССР очолити відновлену українську незалежну державу і стати її першим президентом. Але йому чомусь запахли російські лапті, він зрадив Україну і пішов на поклик Міхаїла Ґорбачова, ставши заступником генерального секретаря ЦК КПСС. На місце першого секретаря КПУ прийшов Леонід Кравчук і сьогодні він займає найвище і найпочесніше становище — президента у відновленій незалежній українській державі. (Тут насувається думка, що, може, й добре сталося, що Івашко повіявся до Москви, бо коли б був залишився в Україні як секретар КПУ, то напевно, втративши свою українську національну свідомість і бувши совєтським патріотом, як і його „покровитель" Міхаїл Ґорбачов, був би недопустив до проголошення незалежности України.

З другого боку, в обороні Єльцина виступає також наш „презренний землячок" Сергій Шахрай. Він є, мабуть, сином або внуком Василя Шахрая, що був у першому уряді т. зв. Совєтської України, в якому займав становище секретаря військової оборони і разом з Сергієм Мазлахом і Володимиром Волобуєвим, котрі, як перші націоналкомуністи, були за незалежність Совєтської України і виступали проти економічного використовування України Росією.

От так наші землячки-відступники, відрікшися свого роду й народу (а таких є, на наше превелике нещастя, дуже а дуже багато в Україні) пішли служити росіянам: один з них, Івашко, боронить жорстоку Комуністичну партію, яка голодомором, розстрілами і засланнями вигубила мільйони українців, а другий, Сергій Шахрай, боронить російського нібито „демократа" Єльцина, який також намагається, хоч покищо не війною, а всякими хитрощами, наново приєднати Україну до Російської імперії.

Про таких як Івашко, Шахрай, Собчак, Гуренко, Мороз і „їм же ність числа" можна сказати за Т. Шевченком: „Не за Україну вони борються,а за її ката".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ВІДПОВІДЬ НА РЕЦЕНЗІЮ

Внизу відповідаємо на рецензію д-ра Юліяна Мовчана „Роля української науки в історії медицини" („Свобода" з 5-го та 6-го серпня).

„Коротка історія медицини („Лікарський Вісник", 1991; 38/3:1-159) була дійсно написана в протокольному стилі як джерело до дальших дослідів для істориків медицини та як довідник для україномовних чи англомовних лікарів. В цій монографії українську медицину включено в світову. Д-р Мовчан закидає авторам, що вони не утотожнили українських вчених-медиків та „...що автори історії чомусь зовсім не згадали ім'я нашого земляка з Грималова (Галичина) — Івана Пулюя".

Відносно першого закиду, слід звернути увагу на примітки під текстом „Короткої історії медицини" на стор. 5 (українська версія) та стор. 79 (англійська версія), які стверджують що „Тут і далі прізвища, позначені зіркою належать особам, народженим, живучим чи пов'язаним з Україною". В українській частині є 125 приміток, які ідентифікують українських вчених. Додатково в підрозділі „Слов'яни в медицині" на стор. 70—74 (українська частина) вміщено 68 подібних приміток. Така ж кількість приміток, які утотожнюють українських вчених, знаходиться в англійській частині.

Відносно другого закиду, який торкається українського фізика Івана Пулюя, слід звернути увагу, що ми його згадали двічі в українській частині (стор.28 і 71) та двічі в англійській частині (стор. 101 і 142).

Відносно І. Пулюя, пропонуємо, щоб Світова Федерація Українських Лікарських Товариств підібрала відповідного фізика і радіолога із ЗСА чи Канади, українського походження, з метою дослідження пріоритету у винаході пулюївського (1882) протирентґенівського (1895) випромінювання, включаючи наведені д-ром Мовчаном праці Рафаеля Гуала (1962) та Юрія Гривняка (1971).

Якщо буде науково доказано, що катодні проміння (x-rays) були вперше відкриті І. Пулюєм у 1882 році, тоді ми радимо:

(Закінчення на стор. 3)

Ірина Дибко-Филипчак

„СВЯЩЕННЕ ВІДЧУТТЯ" Г. ЧЕРІНЬ

Ганна Черінь, „Квіти добра і зла", обкладинка Темістокля Вирсти, Видавництво „Комп'ютопринт" у Клифтоні, Н. Дж., стор. 238.

I

У нашого народу є прислів'я: „Не суди книжки по обкладинці". Прислів'я перекликається залегоріями мислителів і у переважаючій більшості життєвих подій навіть себе оправдує і стає заключенням. Але також кажуть, що у всяких заключеннях бувають відхилення і протиставлення. Влучним прикладом цього є книжка поезій Ганни Черінь „Квіти добра і зла". Обкладинка книжки у виконанні маляра Темістокля Вирсти вже малюнком і назвою підказує зміст книжки — стає увертюрою до слів поезій, що своєю глибиною думки і милозвучністю краси висловів приверне увагу любителів саме такої поезії, бо знайдуть співзвучність своїм думкам і заключенням. Знайдуть „нюанси й півтони", які наголошує поетеса у вірші „Айсберг". Адже льодових гір, що криються під плесом нашого моря-життя, немало... Значить, квітчає нас добро і зло. Значить, з протиставлень зроблене життя. До речі, наша Земля, повертаючися на двох протилежних полюсах, зготовила нам день і ніч. Є права і ліва сторона у всьому. Таким чином, є місце на протиставлення і взаємодію добра і зла. Ось такого роду прикмети життя чутливістю своєї душі й бистроумністю спостережень відчуває і передає у своїй творчості Ганна Черінь. Та цим разом зупинимося над змістом поезій вже двадцять першої з черги книжки — „Квіти добра і зла".

На початку збірки поетеса пояснює у „Слові автора", чому саме звертають її увагу такі події життя, що зумовлені протиставленнями: „Єдність добра і зла, їх взаємопротилежність і взаємодія завжди захоплювали і мучили мене". Отже все, що „захоплювало і мучило" стало спільним знаменником змісту поезій збірки „Квіти добра і зла". Чому саме квіти? Чому назвала поетеса квітами взаємопротилежність? На мою думку, це дуже влучна назва, бо так як квіти привертають нашу увагу чи то красою пелюсток, чи пахощами, так і добро і, на жаль, зло. Знаємо, що й деякі квіти можуть зготувати кінець життя... До речі, якби не було зла, не знали б ми й належно не оцінили б добра. І навпаки. Мої здогади оправдують слова Ганни Черінь: „Мабуть зі злом нерозлучне добро". А далі пояснює:

Пісні моєї кредо:
Квіти добра і зла
В'єднані в наші гени,
Травмою геєни.

Без прикрас романтизму бачить поетеса дійсність щоденна людей, особливо у взаємовідносинах, коли під покривалом дружби дихає зло:

У нас багато ворогів
Ще гірші — друзі — гіпокрити.

У вірші „Бережіть друзів" поетеса ставить питання:

Ворогів і друзів, як пізнати?
Їм не однакова ціна!
Тільки краще ворогів вже мати,
Ніж зрадливих друзів, як мана.

Бувають „друзі" і в національному розумінні, що своєю „дружбою" пронизали землю України в Чорнобилі, а те Ганна Черінь пояснює:

Нас долають левкоцити
І недокрів'я і війна.
Що стронцій нам несе нітрити
Пістряк новітній сатана.

Бачить поетеса нищівність і турботно переживає, але **протиставить їй перемогу законом життя, який пронизав своїм відродженням незламність українського народу:**

Хоч бавваніють чорні хмари
Страшні пожарища війни,
Та сходять зерна щовесни.

А далі каже: „І навіть квітне цвіт кохання". У гамі протилежностей життєвих подій є і багатогранний зміст поезій Ганни Черінь: від благородно-ніжних слів, що передають красу й хвилюють душу, до гострих слів картання і обурення, особливо, коли питання правди оскорблене:

Кривду де б не стрів на трактах,
Правдою коли.
Доведи ослам на фактах,
Що вони — осли.
Вказуй, і не раз, а двічі
На свинство свині.

Може, слова Ганни Черінь у її картанні декому й не під слух, але домінуючою прикметою поетеси є називати все, що бачить і відчуває, поіменно. І добре, що саме у той спосіб висказує себе. Слова Ганни Черінь стають інколи й перестороґою і повчанням — „хто є хто"... Ось у вірші „Відповідь", написаному ще в 1960 р. канадським „прогресистам", — скільки то ще актуальности і нині:

Не шкребіть свою голову продану,
Повторяйте совєтську шарманку,
Прославляйте „осяяну родину"
Та складайте долари до банку.
Спокушайте дурних тими кліщами,
Де усмішки щасливі, аж п'яні.

А далі пояснює тим, що захлинаються „ура" на мітинґах, що є в Україні наші:

...і друзі, рідні.
Там нам щастя своє віднайти!
Хай ми зараз знедолені й бідні,
Все ж ми люди, а ви — наймити!

Закінчення буде.

З піснею у світ

Заснований з-перед сорока років український хор „Думка" у Ню Йорку є одним з незліченних свідчень постійного розвитку українського хорового співу, виведення української пісні на всесвітні сцени. І хоч самих засновників уже небагато лишилося на цьому світі, товариство рішило, як святий обов'язок, продовжувати діяльність хору та плекати хорове мистецтво. Своїми виступами в минулому думкарське товариство має підставу для почуття гордості. Хор виступав на таких престижевих сценах, як Тавн Голл, Карнегі Голл, Катедра св. Патрика, Лінколн-Центр.

У сусідньому стейті Ню Джерзі хор кількаразово виступав у Ратгерсовому університеті, Гарден Стейтцентрі, Кін-коледжі, — тут вичислємо тільки більш відомі цього стейту. Віддаляючись від місця осідку, згадаємо часті виступи у Філядельфії, Дітройті, Чикаго, Клівелянді, Рочестері. У Вашінгтоні в 1983 і 1984 роках при заповнених залях центру для показу мистецтв імені Джана Кеннеді з співучастю Української капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка з Дітройту та знаменитої симфонічної оркестри „Фейрфакс" під проводом її диригента маестра Вілліяма Гадсона. Не можна тут проминути концертні виступи в Канаді — Монтреалі, Торонто, Гамілтоні.

Заморський крок „Думка" ступила в 1985 році — до рідної Европи. Через тодішні обставини на рідних землях ми змушені були обмежитися Західною Европою. Багато допоміг у цьому наш довголітній співпрацівник, відомий бандурист-соліст, славний маестро Володимир Луців. Він зорганізував концертні виступи по Англії, Франції, Німеччині та Австрії. В Англії вони відбулись в Манчестер, Бредфорд, в Лондоні.

Українська спільнота Англії по приятельськи вітала нас, а по концертах влаштувала „королівські" прийняття. Думкарське веселе товариство — завжди з піснею та дотепами на устах. Нам усе — „море по коліна". Запам'яталось тодішні, наскоро придумані коломийки:

Дорогий маестро Луців
Хай здоров буває
Та „гіп-гіп, гурей"
усім нам
Ще сто літ співає.

У поясненні до цієї коломийки треба згадати, що після кожного успішного концерту, на прийнятті, за англійською традицією, на славу хорові, маестро Луців ставав на крісло з трикратним окликом „Гіп-гіп, гурей!" Або:

Усі члени СУБУ в Англії
Нас щиро гостили,
В вині, пиві і коньяку
Мало не втопили.
(СУБ — Союз Українок Британії.)

Надзвичайною гордістю для нас було офіційне прийняття хору посадником міста Бредфорду. Цю шану завдячуємо теж старанням маестра Луціва.

Переїхавши з Англії до Німеччини, пригадали ми часи наших таборів для воєнних втікачів. Віднайшлись давні знайомі, котрим не усміхалось віддалитись від рідних земель та шукати кращого життя на Західній Півкулі. Вони влаштувались в Німеччині, а тепер щиро нас вітали. Німеччина пригадала европейський, культурний спосіб життя. Українські лікарі та спільнота Мюнхена запросила нас до знаного на ввесь світ Гофбрав-дім на славні ковбаски і пиво.

Концерт в Мюнхені, при великій участі слухачів німецької публіки, був високо оцінений в дописах місцевих часописів.

В Австрії нас привітно прийняло чарівне місто Зальцбург. Концерт відбувся в славній на ввесь світ залі — Моцартеум. Після концерту — королівське прийняття в готелі власника, проф. Жили, з участю американського консула в Австрії.

Через південну частину Німеччини переїхали автобусами до Штрасбургу у Франції. У цій частині колишньої Німеччини ще й сьогодні живуть з давніми німецькими звичаями. Хто ще памятав німецьку мову, легко нам було розмовитись, оскільки більша частина населення — двомовна.

Вечірній концерт відбувся в заповненому соборі міста Саверн біля Штрасбургу. Деякі французькі громадяни українського походження приїхали аж з південної частини країни, щоб бути присутніми на нашому концерті. Цікаво було послухати їхню українську мову з французькою вимовою та наголосами. Другий концерт відбувся в Штрасбургу, при співпраці нашого дорогого приятеля отця Когута, в околиці його парохії. Його гостинність виказалась після концерту особливим прийняттям-вечерею, приготованою жінками цієї парохії. З цього також вийшли відповідні коломийки:

Отець Когут у
Штрасбурґу
Хай здоров буває,
За Думкарську він родину
Та й не забуває.

Його гарні парохіянки
Щиро нас вгощали
Всіх хористів на
прощання
Міцно цілували.

Закінчились успішні концерти. Автобусами з Франції через Німеччину до Швайцарії, де в Цюріху чекав літак швайцарської лінії. В літаку заспівали стюардесам кілька українських пісень та й решта пасажирів із задоволенням слухали. Вже тоді на літаку тодішня управа хору почала плянувати програми до 1000-ліття Хрищення України з концертом в Англії, сороколіття існування хору та нову поїздку з концертами в Україну. Це вже окремий розділ історії хору, про який писатиметься в майбутньому. В сьогоднішних плянах хору — виступи по Америці з найкращим хором України — київською „Думкою", а тоді повторення спільних виступів по містах України. Хоч наші пляни звернені головно на Україну, шукаємо можливости виступів з концертом українських колядок в Мексіко — з порозуміння мексіканського міністерства культури і освіти. Теперішня управа також старається не забувати про велику кількість українців, розкинених по всій Південній Америці, людей, котрі з великим захопленням вітають виступи мистецьких одиниць, радіють з нагоди почути українську пісню.

Те, що колись було мрією, переходить в дійсність. Мистецькі групи з-поза меж України все частіше практикують спільні виступи з мистцями України, братаються, зливаються в одну мистецьку родину. Початий крок засновників хору, доголітня посвята рідній культурі не пішли намарне. Наш нарід в Україні переконався, що ми, покинувши рідні землі, зберегли високий естетичний рівень хорового мистецтва.

Нова управа хору молодого покоління „Думка" має перед собою велике завдання — продовжувати хорове мистецтво для добра української спільноти, як поза межами України, так і на вільних рідних землях.

Едвард Кухар

Студенти...

(Закінчення зі стор. 1)

ранку до 5-ої по полудні — разом 120 годин. Коледж Сієна, як інформує проф. Л. Тарнавська, має унікальну програму з комп'ютерами, звукозаписувачами і відеомагнетофонами і це допомогло гостям з України у опануванні англійської мови. Перший тиждень вони перебували в українських родинах, а відтак в американських — професорів коледжу, і тим самим могли вести постійно розмови англійською мовою.

У другій фазі навчання ці студенти мають зимою відбути на науці два до три тижні у Львові, після чого будуть здавати приготований для них іспит, а окрема комісія, підсумовуючи вислід іспитів, вибере двоє найкращих, що дістануть річну стипендію після свого зацікавлення на американський університет. Наша співрозмовниця та ініціяторка цілого задуму підкреслює, що усі учасники програми є заавансовані у студіях чи званні, а не початківці, та також знали вже із студій англійську мову. Програму для них уложено на підставі американської методики, тому в них після тут прийнятої системи відбуваються по кожній фазі іспити. Проф. Л. Тарнавська захоплена вислідами навчання. Вона уважає, що усі учні феноменально скористали за ці три тижні, не пропускаючи ані години навчання.

Питаємо в який спосіб вибрано саме цих десятеро студентів та троє учителів, та яке завдання було цих останніх.

Наша співрозмовниця пояснює, що студентів вибрано на підставі есеїв, що їх кандидати писали, всіх кандидатів було 45, а також комісія в ЗСА контактувалася із професорами студентів. Коли йдеться про учителів то їх також вибрано, а завдання їхнє було навчитися американської методики навчання в середніх школах і тому вони відвідували тут американські такі школи впродовж цілих трьох тижнів. Вдоволення цим курсом і навчанням було двобічне, бо скористали з нього студенти і учителі, а провід коледжу Сієна був так вдоволений вислідом цього експерименту, що тепер, як розповідає проф. Л. Тарнавська, застановляються чи не увести такі курси на щорічній базі та їх фінансувати з університету. Цим разом цілу фінансову відповідальність, як знаємо, перебрала українська жертвенна громада.

Як завважуємо, ініціяторка курсу є вислідом його беззастережно вдоволена, але дає нам нагоду поговорити також із деякими студентами та двома учительками, щоб ми могли безпосередньо почути враження гостей з України.

Перший мій співрозмовник Олег Ґодун з Києва вже чотири роки студіює в Київському університеті екологію і його враження із перебування на американському університеті беззастережно корисні та каже, що багато вивчив і побачив.

Олександер Цегельник із Запоріжжя, де студіює українську мову і літературу на третьому курсі, уважає перебування на такому вишколі в ЗСА, як і цілий задум, історичною подією, Але крім науки мови він підкреслює не, що вони могли побачити куди більше, як звичайні туристи, через те, що жили в американських родинах. Тепер, він каже, його погляд на ЗСА більше критичний і він бачить ті вади, яких досі через субєктивні інформації не знав.

Подібно думає Леся Пасінник з Харкова, що студіює українську мову і літературу. Із навчання вона скористала, але побачила при тому, що не в усіх питаннях можна сліпо йти за Америкою.

Марта Джус зі Львова, що є на п'ятому курсі Медичного Інституту у Львові побачила тут крім навчання іншу настанову до життя, а саме, як дійсно треба працювати, щоб щось побудувати. На її думку рівень медичних наук ту куди вищий і тому вона хоче усіми силами старатися приїхати щераз, щоб набрати професійного знання.

Дві учительки — Наталя Юрченко, що навчає іноземних мов в Донецькому, і Ніна Вальчик зі Львова дуже вдоволені з того, що тут побачили та навчилися. Обі вони є заступниками директора у своїх школах та навчають англійську мову. Вони захоплені методою навчання в американських середніх школах, де вони мали нагоду приглядатися і взяли собі матеріяли, які використають у своїх школах. Н. Юрченко стверджує, що населення в Україні ніяк не розуміє скільки допомоги дає українська громада в діяспорі, але підкреслює, що „не той товариш, що дає рибу, але цей, що навчить її ловити". І хоча запевняє, що не бажає нічого просити, апелює до нас, щоб може в якийсь спосіб вплинути на байдужість наших провідників в Україні до справ шкільництва та дітвори. У неї в Донецькому замкнули для перших 10 кляс гуртожиток, а дітям надто далеко приходити чи приїздити до школи. Вони зверталися у цій справі до Верховної Ради, але дістали відповідь, що не на те працює Верховна Рада, щоб займатися такими малими справами, а тимчасом, каже Н. Юрченко, навчання це підстава майбутнього.

Вкінці нам вдалося порозумітися телефонічно з одним з професорів Сієна коледжу, у якого перебував три тижні Олег Ґодун.

Проф. Мек Дейвид з великим захопленням розповідав про свого гостя, який за цей час подружився із його сином та з цілою родиною і став немов членом родини. Вони старалися своєму гостеві показати якнайбільше, а в заміну українські студенти запросили їх на прощальний український вечір, на який самі підготовили страви та співали українських пісень. Проф. М. Дейвид уважає, що д-р Л. Тарнавська зробила величезну роботу спровадженням цих молодих українських людей, і що коледж повинен доконче таку акцію продовжувати. А крім того на його думку, Олег як еколог повинен доконче повернутися, ще сюди — „Це прекрасний молодий чоловік", закінчує розмову американський професор..

Вміжчасі наші гості з України вже закінчили тижневі оглядини і повернулися в Україну повні різних та цікавих вражень.

В. Чорновіл...

(Закінчення зі стор. 1)

про стан українсько-російських взаємин, В. Чорновіл висловив думку, що безпосередньої загрози Україні з боку Росії нема, небезпека російського імперіялізму є перебільшена, однак, назвав кроки Леоніда Кравчука на ялтинських переговорах з Борісом Єльциним „поспішними". В. Чорновіл відкинув звинувачення у пропаганді „федералізму" і пояснив, що мав на увазі широке місцеве самоврядування. Через те, що теперішній термін вживають сепаратисти, він знятий з програми і Рух у цьому питанні „тримає невтралітет".

Щодо економічних проблем, на думку Чорновола Україна, на відміну від Росії навіть не намагається переформувати економіку і за кілька місяців Україна буде відставати від Росії, а це — через низьку національну свідомість більшости українців — „вб'є українську державність". Співголова Руху дав позитивну оцінку економічній програмі об'єднання „Нова Україна", але відзначив, що його політичне обличчя потребує додаткового вивчення. Стосовно армійських проблем, високо оцінюючи заходи ВР і Президента у побудові українського війська, В. Чорновіл водночас скритикував кадрову політику, в наслідок якої більшість генералітету, за його словами, „позичена в сусідів". Він засудив також занадто поспішне вивезення ракетної ядерної зброї під тиском Заходу, однак висловився за без'ядерний статус України в майбутньому. На думку Чорновола, Рух не повинен перетворитися на партію, а залишитися громадсько-політичною організацією „партійного типу".

Відповідь...

(Закінчення зі стор. 2)

1. Вмістити працю про відкриття (1882) І. Пулюя в „Науковому американці" (Scientific American");
2. Звернутися до Академії Наук України, міністерства освіти України та міністерства охорони здоров'я України з проханням відзначити ім'я І. Пулюя, як винахідника катодних променів, у всіх виданнях, що відносяться до фізики, та змінити назви рентгенівських відділів інститутів чи лікарень на радіологічні або пулюївські.

Д-р Андрій Олеарчик
Мгр Рената Олеарчик
Черрі Гилл, Н. Дж.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЧЛЕНА англійського уряду Патрика Мейгю, до компетенції якого входять справи Північної Ірляндії, заборонено Оборонну асоціяцію Олстеру. Ця воєнізована організація протестантської громади виникла в 1971 році і налічує від 5,000 до 20,000 бойовиків. На конті асоціяції — чимало кривавих терористичних акцій проти католицької меншини.

ПОДЯКА

Ректорат Університету „Києво-Могилянська Академія" висловлює щиру подяку Дослідній Фундації ім. О. Ольжича та „Приятелям УКМА" — проф. Іванові Фізерові, д-р Ларисі Онишкевич, інж. Романові Городиському, як теж тим, хто допомогли і допомагають їм у збиранні фондів для нашого університету, зокрема інж. Володимирові Безсоніву, проф. Якові Гурському, інж. Іванові Даниленкові, інж. Демянові Гечі, д-р Зеновії Городинському, проф. Євгенові Лащикові, проф. Дарії Маркусь, інж. Юрієві Міщенкові, проф. Михайлові Папові, та Марії Фізер за зразкове адміністрування та книговедення зібраними фондами.

Ця допомога фактично і символічно (бо єднає материк з діяспорою) прискорює відродження першого міжнародного вищого учбового закладу в Україні і встановлює можливості для високоякісної університетської освіти.

Всім добродіям, які зрозуміли важливість відродження УКМА і внесли свої пожертви у його фонд, Ректорат, Адміністрація, викладачі і студенти сердечно дякують і сподіваються, що ставши членами Братства Києво-Могилянської Академії продовжать підтримувати цей перший незалежний університет у незалежній Україні матеріально і морально.

Вячеслав С. Брюховецький
Ректор

Ділимося болючою вісткою,
що 11-го серпня, 1992 р.Б.,
після довго та важкої недуги,
при молитві та співах „Воскресної Утрені"
народилася у вічне життя,

бл. п.
МАРІЯ ВОЙТЕЧКО
з дому Сташко

ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 14-го серпня, 1992 р. в приміщеннях Solan Funeral Home, Hammond, Indiana. **Чин Похорону відслужено 15-го серпня, в українській католицькій церкві св. Йосафата в** Munster, Indiana. **Покійну перевезено до** Syka Funeral Home, Ambridge, Pennsylvania,**де відбулася Панахида 16-го серпня. Відтак, 17-го серпня, після святої Божественної Літургії в українській католицькій церкві свв. Петра і Павла в** Ambridge, Pennsylvania, **покійну поховано на парафіяльному цвинтарі.**

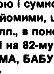
Покійна Марія народилася 26-го березня, 1919 р.Б., в Jersey City, New Jersey, **а одружилася в** Ambridge, Pennsylvania, **в 1955 р.Б.**

До Illinois **прибула 1969 р.Б. Вона була активною членкинею 102-го відділу Союзу Українок Америки, а також співала в парафіяльному хорі спочатку в церкві свв. Петра й Павла, а тоді в церкві Непорочного Зачаття в** Palatine, Illinois, **а відтак у церкві св. Йосафата, де також була членкинею сестрицтва.**

Вона рівнож належала до Української Народної Помочі.

Залишені в глибокій надії на вічне життя:
муж — ОМЕЛЯН
дочка — МАРІЙКА з мужем о. ІВАНОМ ЧИРОВСЬКИМ
син — ОМЕЛЯН
сестра — ГАЛИНА SPATAFORE, з дітьми й внуком
теща — МАРІЯ ВОЙТЕЧКО
братова — АННА ПАЛІЧАТ з дітьми й внучкою
як також ближча та дальша родина і друзі!

Замість квітів на свіжу могилу, просимо складати добровільні датки на "Metropolitan Andrey Sheptytsky Institute in Eastern Christian Studies Foundation", **на конто в банку** Selfreliance Ukrainian Federal Credit Union, 2351 West Chicago Ave., Chicago, Ill., 60622, **або на** „American Cancer Society", Illinois Chapter.

Ділимося болючою і сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що з Волі Всевишнього відійшла у вічність в Чикаґо, Ілл., в понеділок 3-го серпня 1992 р. по довгій недузі на 82-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл.п.
МЕЛАНІЯ СЕМКІВ
уроджена Чемериз

ПОХОРОН відбувся в четвер 6-го серпня 1992 р. з похоронного заведення Музики до катедри св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл., а опісля на парафіяльний цвинтар

Залишилися у глибокому смутку:
дочки — НАДІЯ ЗАЛІПСЬКА з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
ЛЮБА ШВЕЦЬ
сестра — ЮСТИНА з родиною в Україні
внуки — УЛЯНА І ІГОР ЗАЛІПСЬКІ
АРЕТА КІАПІНІ з чоловіком ДЖАНОМ
ХРИСТИНА І АДРІЯН ШВЕЦЬ
правнуки — ХРИСТОФЕР, МИХАЙЛО, ДАНИЛО І ПЕТРО КІАПІНІ
ближча і дальша родина в Америці й Україні
Просимо про молитви за спокій душі Покійної

МАЛЯЙЗІЯ СТАЛА ПЕРШОЮ країною, що розірвала дипломатичні стосунки з Беоґрадом. Цей крок має своєю метою змусити власті Сербії відмовитися підтримувати сербських бойовиків, які намагаються взяти під свою контролю Боснію і Ґерцеґовину.

ОПОЗИЦІЙНА АНТИЄЛЬЦИНСЬКА група, яку очолювали народний депутат Росії Дмітрій Стєпанов і депутат Московської ради Віталій Новіков, визнала, що їй не вдалося зібрати мільйон підписів за референдум щодо резиґнації президента Росії Боріса Єльцина.

НА 93-МУ РОЦІ ЖИТТЯ помер в іракському місті Ель-Куфа духовний лідер всіх мусулман-шіітів аятолла Абуль Касем аль-Гаї. Наприкінці липня він перейшов серцеву операцію і хоч вона була успішною, здоров'я до аятолли вже не повернулося.

На це запитання західня діяспора як органічна частина України повинна дати відповідь. У своїх виступах голова Товариства „Україна" і співголова Народного Руху Іван Драч, уживаючи алеґорії, порівняв Україну до літака. Середна частина — це материк, а ліве і праве крила — це східня і західня діяспора. Найменше недотягнення в тих чистинах завдає шкоди цілості літака. Подібне діється з Україною, мусить бути повна

Чи світ знає про Україну?

співпраця і координація цих трьох чинників, про які говорить І. Драч. в наших змаганнях для закріплення державної незалежности. Ми радіємо нашими успіхами в цих змаганнях, але всякі невдачі нас журять і турбують.

Україну визнало понад 120 держав світу а тільки 11 амбасад України є в процесі завершення. На жаль, на сьогодні світ ще мало знає про Україну. І тут завданням наших амбасад є ширити правду про Україну та боронити її перед наклепами російської закордонної політики.

Наші амбасади — це немовби „віконця" у світ України. З проголошенням незалежности вони мусять дати світові повні інформації про наші державні потреби, про діяльність нашого Уряду, президента, нав'язувати економічні, політичні і культурні зв'язки з іншими державами.

Тому на рекомендацію ККДУ створено спеціяльну Фундацію, яка займається збиранням фондів на допомогу українським амбасадам.

Народний Фонд Допомоги Україні на центральне Ню Джерзі переводить збірку на цю Фундацію, і на заклик наших парохів о. Лабінського і о. Дубицького парафії центрального Ню Джерзі на Фундацію ПДПУ дотепер зложили суму 12,085 дол. Знову мала парафія Ню Бранзвик і околиця, яка може бути прикладом для інших громадян, дала 6,4700 дол., парафія Менвіл і околиця — 2,070 дол., парафія Перт Амбой і околиця — 835 дол. і парафія Савт Бавнд Брук і околиця — 1,210 дол. Народний Фонд Допомоги Україні на центральне Ню Джерзі — 1,500 дол. А де інші громади? Такі як Джерзі Сити, Байон, Пассейк, Клифтон, Нюарк, Мейплвуд, Картерет, Трентон? Відгукніться, дайте про себе знати!

Коли ми виходили на сцену виголошували промови за соборну незалежну Україну, а інші нам плескали в долоні, це нас не коштувало багато, але сьогодні прийшов час, щоб Україну любити хоч би до частинної глибини нашої кишені.

Дамян Геча

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

ЛІТНІ МИСТЕЦЬКІ ПРОГРАМИ на СОЮЗІВЦІ 1992

П'ятниця, 28-го серпня

9:30 веч. — ЗАБАВА, оркестра: „ЗВУКИ СОЮЗІВКИ"

Субота, 29-го серпня

8:30 веч. — КОНЦЕРТ: МИКОЛА ШОПША, бас; ГАЛИНА КОЛЕССА, віолістка; АДЕЛІНА КРИВОШЕЇНА, піяністка

10-та веч. — ЗАБАВА, оркестра: „ВОДОГРАЙ"

СВЯТКУВАННЯ З НАГОДИ ДНЯ ПРАЦІ

Неділя, 30-го серпня —

2:30 по полудні — КОНЦЕРТ
НАДІЯ ПЕТРЕНКО-МАТВІЙЧУК, сопрано
ГАЛИНА КОЛЕССА, віоля
МИКОЛА ШОПША, бас
АДЕЛІНА КРИВОШЕЇНА, фортепіяно

Середа, 2-го вересня

8:30 веч. — КОНЦЕРТ, вокально-інструментальний ансамбль зі Львова „ОБЕРЕГИ"

10-та веч. — ЗАБАВА, оркестра „ЗВУКИ СОЮЗІВКИ"

Четвер, 3-го вересня

6-та веч. — КОКТЕЙЛ

6:30 веч. — ТРАДИЦІЙНИЙ ГУЦУЛЬСЬКИЙ ВЕЧІР, гостинний виступ вокально-інструментального ансамблю зі Львова „ОБЕРЕГИ"

10-та веч. — ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ у барі „Трембіта"

П'ятниця, 4-го вересня

8:30 веч. — висвітлення документального фільму про Чорнобиль
Доповідь д-ра ОЛЕКСАНДРА КІРІЧЕНКА (Київський Інститут Радіології)

10-та веч. — ЗАБАВА, ТРІО ОЛЕСЯ КУЗИШИНА

Субота, 5-го вересня

8-ма веч. — КОНЦЕРТ в залі „Веселки" — Фолк-театр ОСТАПА СТАХОВА зі Львова

9-та веч. — КОНЦЕРТ під відкритим небом
Вокально-інструментальний ансамбль зі Львова „ВІКА"
Вокально-інструментальний ансамбль з Києва „ФАТА МОРҐАНА"
РОМАН ВАСИЛИК, гуморист

10-та веч. — ЗАБАВА, оркестра „ТЕМПО", ансамбль „ФАТА МОРҐАНА" з Києва

Неділя, 6-го вересня

Першуни „Вечора Пісні і Танку" на ЮМПЗ-92

2:15 по пол. — КОНЦЕРТ під відкритим небом,
вокально-інструментальний ансамбль з Києва „ФАТА МОРҐАНА"
ЛЕВКО ДУРКО, член ансамблю „ВІКА" зі Львова

8:30 — КОНЦЕРТ
Танцювальний ансамбль „СИЗОКРИЛІ",
хореограф — РОМА ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА
ВОЛОДИМИР ГОРБАТЮК — бандурист з Києва
ОЛЯ ХОДОБА-ФРИЗ — співачка
ЮРІЙ СТАСІВ — ґітара
АНДРІЙ СТАСІВ — фортепіяно

10-та веч. — ЗАБАВА, оркестра „ТЕМПО", ансамбль з Києва „ФАТА МОРҐАНА"

ЦІНИ ВСТУПУ:

п'ятниця 4-го вересня	$5.00 від особи
субота 5-го вересня і неділя 6-го вересня	• дорослі: 10.00 • 13-18 років: $5.00 • діти (12 і нижче): вступ вільний
понеділок 7-го вересня	вступ вільний

Конферансьє: МАРІЯНКА ГАВРИЛЮК

Оркестра: „ЗВУКИ СОЮЗІВКИ" — ГРИЦЬ ГРИНОВЕЦЬ, СТЕПАН БЕНЬ

Керівник мистецьких програм: АНЯ ДИДИК-ПЕТРЕНКО

Foordmore Road Kerhonkson, New York 12446

914-626-5641

ЗАКЛИК

Шановна українська громадо!

Як відомо із світової преси, нові докази категорично свідчать про велику несправедливість американського департаменту юстиції (ОСІ) у фальшивому оскарженні Івана Дем'янюка. Вже у 1978 р. ОСІ мав конкретні дані, що І. Дем'янюк не був катом в Треблінці, але все таки започаткував і вперто продовжував судовий процес проти нього.

Два тижні тому федеральний апеляційний суд 6-ої округи у Синсиннаті, Огайо, із своєї власної ініціятиви наново відкрив справу видачі І. Дем'янюка до Ізраїля. Такий крок без прецеденту в історії американського права. У своєму розпорядженні федеральний суд зазначив, що зробив це рішення, бо „зайшли серйозні питання щодо поведінки американських прокураторів". Цей суд має право уневажнити видачу Дем'янюка і тоді Ізраїль, згідно з умовами договору з ЗСА, буде змушений відіслати підсудного до Америки. Оборона — себто родина Дем'янюка — має тільки до 11-го серпня 1992 року, щоб представити свої докази та правні арґументи.

Справа Дем'янюка вже тягнеться 15 років, емоційно і фінансово вичерпуючи його родину, котра наполегливо працює в його обороні. Українська діяспора жертвенно підтримувала цю працю. На жаль, знайшлись особи, котрі, без жадної фахової підстави критикували професійну оборону і своїми наклепами довели до повного краху фонду оборони.

Нарешті прийшла велика нагода закінчити цю несправедливість проти І. Дем'янюка. Було б ще більш несправедливим, якщо в моменті коли цілий світ, включно із Ню Йорк Таймсом, закликає до оновленого повного розгляду цієї справи, родина Дем'янюків не мала фондів щоб нарешті захистити свого батька. Їм треба негайної щедрої фінансової допомоги. Просимо висилати ваші датки безпосередно на нижче подану адресу — це є єдиний фонд допомоги оборони Дем'янюка: John Demjanjuk Defense Fund, P.O. Box 92819, Cleveland, Ohio 44192.

Едвард Нишник, голова, Фонд Оборони Дем'янюка

Адв. Андрій Филипович
Адв. Михайло Варис, мол.
співголови Комітету оборони при Українсько-Американському Товаристві Адвокатів

● РОЗШУКИ ●

Шарлапай Галина Іванівна, Тернопільська обл. с. Микулинці вул. Хрущовського, пошукує рідного в Канаді: **ГАРМАТА НИКОЛАЯ** з села Людвинувка, Трембовельського р-ну, Тернопільської обл. Хто знає про нього або він сам прошу писати: Sam Brandes 153-24 Both St. Howard Beach, NY 11414

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки

НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів у тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.